

NATJECANJE IZ ČEŠKOGA JEZIKA –
MATERINSKOGA JEZIKA
SOUTĚŽ V ČESKÉM JAZYCE –
MATEŘSKÉM JAZYCE
2024

7. i 8. razred - 7. a 8. třída

državna razina - státní úroveň

ZAPORKA - HESLO

BROJ BODOVA:

POČET BODŮ:

	100
--	-----

Prosudbeno povjerenstvo:

1. _____

2. _____

3. _____

Predsjednica Državnog povjerenstva

Jitka Stanja Brdar

Daruvar, 2. svibnja 2024.

1. Čtení textu s porozuměním

PŘEČTĚTE SI TEXT A ODPOVĚZTE NA OTÁZKY.

TROLEJBUS ČÍSLO 75

GIANNI RODARI

Jednoho rána trolejbus číslo 75, vyjíždějící z Monteverde Vecchio přes náměstí Fiume, nesjel dolů k Trastevere jako obvykle, ale zamířil si to přes Gianicolo a odbočil na starou Aureliovu cestu; za několik minut si tu už vesele uháněl mezi poli za branami Říma jako zajíc na dovolené.

V tu dobu cestující, většinou úředníci, byli začtení do svých novin, i ti co si je nekoupili, protože je četli svým sousedům přes rameno. Jeden pán, právě když otáčel stránku, zdvihl na okamžik oči, podíval se ven a spustil povyk:

„Pane řidiči, co se to děje! To je skandál!“

I ostatní cestující zdvihli hlavu od novin a vlna protestů zaplavila celý trolejbus.

„Ale tudy se přece jede do Civitavecchia!“

„Co to ten řidič vyvádí?“

„Zbláznil se nebo co? Svažte ho!“

„To je dneska doprava!“

„Je za deset minut devět a přesně v devět musím být u soudu,“ rozčiloval se jeden advokát, „jestli prohraju proces, zažaluju dopravní podniky.“

Průvodčí i řidič se snažili útok odvrátit a bránili se, že za nic nemohou, že trolejbus vypověděl poslušnost a dělá si, co se mu zamane. A opravdu, v tu chvíli dokonce vyjel ze silnice a zastavil se na okraji svěžího a provoněného lesa.

„Ach, konvalinky!“ zajásala jedna paní.

„Teď je zrovna tak čas myslet na konvalinky,“ vztekal se advokát.

„A mně je to jedno,“ prohlásila ta paní, „přijdu sice pozdě do práce a odskáču si to, ale ať! Bože, jak je to dlouho, co jsem trhala konvalinky! Bude to skoro deset let!“

Vystoupila z trolejbusu a zhluboka nasála lahodný vzduch toho zvláštního rána a šla si natrhat kyticíku konvalinek.

Když bylo jasné, že trolejbus nemíní pokračovat v jízdě, i ostatní cestující vystoupili, aby si protáhli nohy nebo si vykouřili cigaretu, a jejich špatná nálada

pomalu mizela jako mlha na slunci. Jeden si utrhł kopretinu a zastrčil si ji do knoflíkové dírky, druhý objevil v trávě nezralou jahodu a ohlašoval:

„Upozorňuju vás, že je moje! Já ji našel první. Dám si k ní svou navštívenku, a až jahoda uzraje, přijdu si pro ni, a běda, jestli ji tu nenajdu!“

A opravdu vyňal z náprsní tašky navštívenku, píchl ji na klacíček a ten zabodl vedle jahody. Na navštívence stálo: „Doktor Giulio Ocolcovani.“

Dva úředníci z ministerstva školství si udělali z novin mičudu a rozdali si to na louce v kopané. Vždycky, když se trefili do míče, zajásali:

„Hrome, to je něco!“

Prostě už nevypadali jako ti úředníci, kteří se ještě před chvílí chtěli vrhnout na řidiče i průvodčího. Ti dva se podělili o chleba s vaječnou omeletou a uspořádali na louce piknik.

„Pozor!“ vykřikl najednou advokát.

Trolejbus se s trhnutím rozjel a pomalu ujížděl. Jen taktak že do něj všichni naskákali: poslední naskočila paní s konvalinkami a litovala: „Ach, to je škoda, že už jedeme, ani to nestálo za to. Tak se mi tu líbilo!“

„Jak jsme tam byli dlouho?“ zeptal se někdo.

„Ach, bůhvíkolik je už hodin!“

A všichni se podívali na zápěstí. Jaké překvapení: hodinky ukazovaly stále za deset minut devět! Po celou dobu toho malého výletu do přírody se hodinové ručičky ani nepohnuly. Byl to darovaný čas, taková malá pozornost navíc, jako když si koupíte mýdlový prášek a najdete uvnitř nějaký obrázek nebo hračku.

„Ale to není možné,“ divila se paní s konvalinkami, zatímco se trolejbus vracel na svou trať a sjížděl dolů ulicí Dandolo.

Všichni tím byli překvapeni. A přece měli noviny před očima a nahoře v záhlaví bylo jasně vytištěné datum: 21. března. První jarní den se může stát všelicos.

Pohádky po telefonu (Přeložila Pavla Slabá)

*Čítanka pro sedmou třídu základních škol s českým vyučovacím jazykem
v Republice Chorvatsku, Jednota 2002*

1.1. Zakroužkuj, zda je tvrzení správné, nebo ne:

a) Příběh se odehrál prvního podzimního dne.	ANO	NE
b) Advokát spěchal na soud.	ANO	NE
c) Trolejbus odepřel poslušnost.	ANO	NE

1.2. Ve kterém městě se odehrává příběh? _____

1.3. Kdo vyhrožoval žalobou dopravním podnikům? _____

1.4. Jaké druhy květin jsou uvedené v textu? _____ a

1.5. Kdo z cestujících objevil jahodu? _____

1.6. Dva úředníci z ministerstva školství na louce hráli:

- a) házenou
- b) fotbal
- c) basketbal
- d) ragby

1.7. Najděte v textu synonymum ke slovu *vizitka*: _____

	10
--	----

2. Čtení textu s porozuměním

Přečtěte si text a odpovězte na otázky.

Karel Havlíček Borovský – Má hvězda

Když jsem býval malinký,
věděl jsem jen málo,
každého jsem míval rád,
vše se na mne smálo.

Zapomněl jsem na hvězdu,
na maminku taky:
nebe mne opustilo,
zakryly ho mraky.

Poslouchal jsem maminku
a tatínka taky,
čítali jsme s sestřičkou
hvězdy nad oblaky.

Schovala se hvězdička
za oblaky husté
a já bloudil po světě,
srdce bylo pusté.

A tu jednu zářící
znala máti moje:
„Podívej se Karlíčku
tamhle ta je tvoje!“

Co jsem poznal srdce tvé,
Julianko moje,
zase vidím hvězdičku,
ale ta je tvoje!

Znal jsem svoji hvězdičku,
hráli jsme si spolu:
hvězdo, hvězdo, hvězdičko!
pojd' sem ke mně dolů.

Moje hvězda bývalá,
navěky již zašla,
s dětskou mou důvěrou
také hvězda zhasla.

Když jsem školy proběhl,
byl jsem ateista,
nevěřil jsem na Boha,
na Ježíše Krista.

Čítanka 6, Alter 1998

2.1. Ke kterému literárnímu druhu patří tento text? _____

2.2. Báseň má celkem _____veršů, které jsou rozděleny do _____ slok.

2.3. Co ukazovala maminka synovi na noční obloze? _____

2.4. Zakroužkuj správnou možnost:

a) Básník měl šťastné dětství. ANO NE

b) Básník se zamiloval do Mariánky. ANO NE

c) Básník měl dva bratry. ANO NE

2.5. Najděte v básni synonymum ke slovu **toulat se**: _____

2.6. Jaký druh rýmu je v textu? _____

2.7. Určete, jaký básnický prostředek je ve verši:

„*schovala se hvězdička.*“

	10
--	----

3. Jak se nazývá literární žánr, vyjádřený lyricko-epickou básní většinou o lásce a často s dobrodružným námětem, který většinou končí šťastně?

_____.

	1
--	---

4. Rozhovor dvou a více herců na scéně se nazývá _____.

Naopak, když myšlenky a city postavy vyjadřuje herec sám pro sebe, jeho projev se nazývá _____.

	2
--	---

5. Určete básnické prostředky: *personifikace, přirovnání, metafora, hyperbola*.

a) ...je vyzáblý jak kostra _____

b) ...ty oči zvířete, ty křičely _____

c) ... mám motýly v břiše _____

d) ...na věčné časy _____

	4
--	---

6. Krátký literární druh, ve kterém vystupují zvířata s lidskými vlastnostmi a který obvykle končí ponaučením, se nazývá:

- a) bajka
- b) legenda
- c) mýtus
- d) novela

	1
--	---

7. Kdo je autorem díla Povídky malostranské? _____

	1
--	---

8. Kdo je autorem textu české hymny?

	1
--	---

9. Spojte přísloví tak, že před druhou část napíšete číslici první části, která k ní patří.

1. Ve dvou	_____ tolik rozumu.
2. Když se dva perou	_____ tolikrát jsi člověkem.
3. Kolik hlav	_____ se stává pravdou.
4. Stokrát opakovaná lež	_____ třetí se směje.
5. Kolik řečí umíš	_____ se to lépe táhne.

	5
--	---

10. Co znamená, když se řekne:

10.1. Venku mží.

- a) Venku padá listí.
- b) Venku slabě prší.
- c) Venku trochu sněží.

10.2. Štvou mě reklamy.

- a) Reklamy se mi líbí.
- b) Reklamy mě rozčilují.
- c) Reklamy na mě pozitivně působí.

10.3. Včera byla zácpa na dálnici.

- a) Včera byl sníh na dálnici.
- b) Včera byl led na dálnici.
- c) Včera byl kolaps dopravy na dálnici.

	3
--	---

11. Napište antonyma (pozor na počet písmen).

- a) křehký _ _ _ _ _
- b) křivý _ _ _ _ _
- c) ostrý _ _ _ _ _
- d) drahý _ _ _ _ _

	4
--	---

12. Doplň věty pomocí slov z osmisměrky. Pokud je to potřeba, dej slova do správného pádu. Počet linek je počet písmen.

P	O	N	O	Ž	K	A
Y	S	A	Ť	A	R	K
Ž	U	P	A	N	⊗	N
A	T	Á	B	A	K	E
M	I	K	I	N	A	L
O	K	Č	I	R	T	A
P	L	A	V	K	Y	H

1. Chci si koupit _ _ _ _ _ , protože se chystám na bazén.
2. Venku je chladno, proto si vezmi _ _ _ _ _ .
3. Pracuju v bance, a proto nosím často sukni a _ _ _ _ _ .
4. Než jdu spát, obléknu si _ _ _ _ _ .
5. Po sprchování, když jdu z koupelny, si obléknu _ _ _ _ _ .
6. Dnes je teplo, raději si vezmi místo kalhot _ _ _ _ _ .
7. Do školy si nejčastěji oblékáme kalhoty a _ _ _ _ _ , a když je chladněji ještě si na to vezmeme _ _ _ _ _ .
8. Zmizela mi jedna _ _ _ _ _ , druhou ještě mám.

13. Doplňte předložky.

1. Považovali ho _____ výborného odborníka.
2. Ivan patří _____ mé nejlepší kamarády.
3. Došlo _____ válce _____ Blízkém východě.
4. Přijali mě _____ studiu _____ univerzitě v Záhřebu.

	6
--	---

14. Doplňte spojovací výrazy (*jestli, přestože, abychom, kdybych, pokud, jako*).

1. _____ měla u sebe více peněz, koupila bych to.
2. Ostatní se tvářili, _____ by se nic nestalo.
3. Řekla nám, _____ chvíli počkali.
4. Chtěla vědět, _____ ji budeme ještě potřebovat.
5. _____ to uděláme včas, přijedeme už v pátek.
6. _____ se hodně učila, dostala špatnou známku.

	6
--	---

15. Napište slovní spojení ve správném tvaru, pozor, jestli je zadané jednotné nebo množné číslo.

1. Četl jsem _____ (Kundera romány).
2. Byl jsem překvapený _____ (těžká otázka).
3. Děti si hrály s _____ (barevné pastelky).
4. Nejkrásnější procházka byla kolem _____ (čistý potůček).
5. Trávu jsem dal _____ (malá housátka).

	5
--	---

16. Za zvýrazněná slova napište do závorky jejich slovní druh.

Roman **hodil** (_____) oštěp vysoko.

David mluvil **tiše** (_____).

Snědl jsem všechno **kromě** (_____)brambor.

Ať (_____) to dobře dopadne!

Andulka **frrr** (_____) z okna ven.

	5
--	---

17. Podle jakého vzoru se skloňuje slovo *děvče*?

- a) moře
- b) růže
- c) soudce
- d) kuře

	1
--	---

18. Podle jakého vzoru se skloňuje slovo *tramvaj*?

- a) píseň
- b) hrad
- c) stroj
- d) růže

	1
--	---

19. Podle jakého vzoru se skloňuje slovo *radost*?

- a) píseň
- b) stavení
- c) kost
- d) stroj

	1
--	---

20. Podle jakého vzoru se skloňuje slovo *skvělá*?

- a) jarní
- b) mladý
- c) otcův
- d) matčin

	1
--	---

21. Podle jakého vzoru se skloňuje slovo *tetín*?

- a) mladý
- b) otcův
- c) jarní
- d) matčin

	1
--	---

22. Podle jakého vzoru se skloňuje slovo *nejznámější*?

- a) jarní
- b) mladý
- c) otcovy
- d) matčiny

	1
--	---

23. Který z uvedených větných členů patří mezi základní větné členy?

- a) přívlastek
- b) příslovečné určení
- c) podmět
- d) předmět

	1
--	---

24. Jakou pádovou otázkou se ptáme na podmět?

- a) kdo? co?
- b) komu? čemu?
- c) koho? co?
- d) koho? čeho?

	1
--	---

25. Zakroužkuj správnou variantu mně nebo mě:

- 1. zapomněl/zapoměl koupit kapra
- 2. změnit/zmněnit se
- 3. nechoval se ke mě/mně hezky

	3
--	---

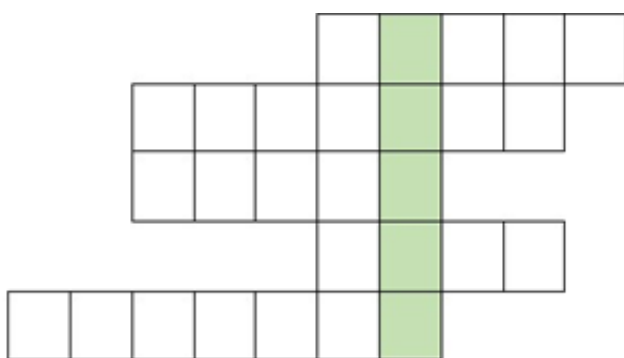
26. Doplňte i/í a y/ý.

- 1. Umělci byl__ velm__ p__šn__ na svá díla.
- 2. Babičk__ byl__ p__lné a upekl__ koláče s višňov__mi povidl__.
- 3. Občas bylo z dál__ sl__šet hrom__ a začalo se bl__skat.
- 4. Pomohl__ b__ste m__, pros__m vás?
- 5. Tři vesel__ pán__ seděl__ v restaurac__.

	11
--	----

27. Vyluštěte tajenku a napište ji na linku.

1. Vynález Otty Wichterleho.
2. Příjmení prvního prezidenta Československa.
3. Příjmení současného prezidenta České republiky.
4. Příjmení jednoho z nejznámějších českých zpěváků.
5. Křesťanský misionář ze Soluně, jeden z dvou bratrů.

Tajenka: _____

	6
--	---